DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS,

DE

PHTHISI PULMONALI.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto;

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

THOMAS SHADWELL,

HIBERNUS,

Soc. Phys.-Chir. Edin. Soc. Honor.

Cui comes est macies, cum lenta febre, feroque
Ulcere pulmonis, genus insuperabile morbi. FRANC. PORT.

Ad diem 12. Septembris, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M,DCC,LXXIX.

Reverendiſſimo Patri in Domino,

J E M M E T O,

Divina Providentia,

Archiepiſcopo Tuamenſi,

De Connaught Primati, et Ardahenſi Epiſcopo,

Qui, in munere ſacro fungendo,

Sine oſtentatione pius,

Morum integritate, eccleſiam ornat;

Nec non,

JOSEPHO LEDBETTER, M. D.

De Bandon,

In comitatu Corkagenſi,

Viro, non minus doctrina quam comitate,

Inſigni,

Qui in ſe multa amicitiae monumenta contulit,

Et animum, adhuc tenerum, monitis puriſſimis imbuit;

Opuſculum hocce,

Obſervantiae ſuae teſtimonium,

Offert

A U C T O R.

Dr Haskey from his
Friend
the Author

CORRIGENDA.

Pag. 7. *lin.* 21. *pro* morem) exitialem, *lege* morem exitialem)

Pag. 9. *lin.* 20. *pro* hoc et modo *lege* et in hoc modo

Pag.	lin.	pro	lege
10.	7.	culpa	culpae
11.	15.	poſſunt	poſſe
22.	10.	orire	oriri
27.	7.	at	ut
idem	11.	obſtinuiſſet	abſtinuiſſet
33.	4.	phthiſicis	phthiſeos
37.	5.	periculi	pericula
Ibid.	16.	offeruntur	efferuntur

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

PHTHISI PULMONALI.

NULLUS morbus, quo unquam corpus humanum laborat, majorem, quam phthifis, a nobis attentionem meretur. Hifce enim regionibus frequenter apud populos, prae aliis, graffatur, et dira ftrage eos, propter pulchritudinem, ingenuitatem, et mentis dotes infignes, praecipue infeftat. Multae computationes, diverfis temporibus inftitutae, effectus hujus morbi lethiferos clare evincunt; namque, anni tempore, incolarum hujus infulae 25000 e medio tollere fertur. Natura ejus maligna,

curatio difficilis, et frequens aggreſſio, nos ad eam inveſtigandam, et impetum refraenandum, excitarent. In hoc tentamine, opiniones et doctrinas aliorum enumeravimus, et ex auctoribus optimis obſervationes, quae nixibus et inveſtigationibus futuris campum praebeant, excerpſimus. Nunc vero ut rem ipſam aggrediamur.

HISTORIA MORBI.

Tempore vernali, et autumni finem verſus, maxime exitialem exiſtere phthiſin plerumque invenitur. Homines etiam, ab vitae anno decimo ſexto ad triceſimum uſque ſextum, huic morbo praecipue obnoxii. Tuſſi ſicca, haemoptyſi ſaepe vero comitante, in univerſum inchoat. Spirandi difficultas adverſus clivum aſcenſu, aut corporis exercitatione violenta multum exacerbata, adjungitur. Depreſſionis circa praecordia perceptio, et ſyſtematis nervoſi irritabilitas

tabilitas magna ſeſe manifeſtant. Per aliquod temporis, ſymptomatis his adhuc durantibus, dolor vehemens, fixus, cum tuſſi, et in latus affectum decumbendo auctus, cibi inappetentia, ore ſapor ſalſus, perſaepe vomitus, et ſexu foemineo menſes ſuppreſſi, ſequuntur. Nunc febris hectica aggreditur, incrementum bis indies patitur, unum meridiem circiter, alterum poſt prioris finem, et gradatim ad horam ſecundam ingraveſcens; mane ſudore per caput, collum, et pectus erumpente, et tandem ad caeteras corporis partes propagato, multum levatur aegrotus. Sedimentum aequo grandius urina deponit, et per totum morbi curſum color rubicundior invenitur. Pulſus frequens eſt et parvus; ante hecticam vero, plerumque regularis evadit. Genae rubore circumſcripto, praeſertim poſt cibum ſumptum, gaudent; aliae faciei partes eodem tempore pallidae, ſomnus turbatur, pedum plantae et manuum volae, poſt exacerbationem matutinam, caloris ſenſu multum afficiuntur. Hujus febris incrementum

mentum capitis dolore, delirio, vel mentis virium vitio, raro nectitur; multum vero tabefcit aeger ; excreatio, primo morbi ftadio, fi ulla, parva tantum eft, fanguine faepe tincta, guftui aliquando falfa vel adipi fimilis, purulenta et odore foetida, libere et copiofe pulmonibus eliminata, refpirationi magnum levamen affert. Oculorum tunica conjunctiva tranfparens fit, vafa omnino confpectu latent. Lingua munda et rubra apparet; omnia alia fymptomata nunc in pejora ruunt. Fati vero impendentis nec confcius nec timidus ille patiens videtur. Febris conftantior et acerbior evadit; corpus confumunt fudores liquefacientes. Partes fuperiores caloris violenti fenfu tentantur, et verfus auroram, nocte fudoribus profufis peracta, angore et inquietudine laborat. Nunc materia pulmonibus expulfa tam foedam et acrem induit naturam, ut aphthas etiam inducat. Facilior jam eo latere decubitus, quo difficilior antea. Oculi priftinam plenitudinem amittunt, et intra orbita deprimuntur. Capilli

aunc defluunt; per totum corpus pruritus et pustulae aquosae sequuntur, ungues curvantur, crura fiunt oedematosa, facies, ut dicitur, Hippocratica, et diarrhoea liquefaciens, miserrimi aerumnis finem ponit. Aliquando ante mortem delirat paululum aeger; plerumque vero mentis vires, etiam ad spiritum supremum, retinentur. Symptomata supra memorata diversis historiis temporis diversas partes percurrunt; plerumque aestate tolluntur, dum vere iterum revertunt, annorum duorum vel trium periodo, versus veris finem vel aestate incipiente, e medio hominem eripiunt *.

Aliquando vomicae, materia purulenta repletae, ejectae, morbo faustum eventum ponunt. Aliquando etiam, quamvis rarissime, urina purulenta, magna excreta copia, vel metastasi materiei morbosae ad extremitates, sub forma ulcerum, morbus feliciter judicatur †.

D E-

* Cullen's First Lines, par. 863.

† Greg. Lect. on the Pract. de Phthisi.

DEFINITIO.

Expectoratio pulmonibus puris, vel materiae purulentae, cum febre hectica *.

CAUSÆ PRÆDISPONENTES.

Labem haereditariam hujus morbi caussam esse creberrimam, experientia docet. Haec vero non sanguinis et fluidorum acrimonia, sed forma peculiari, pectore angusto, scil. humeris elevatis, et collo praelongo, originem ducit.

Homines temperamento molli tenero praediti, corpore procero, et ex anno octodecimo ad tricesimum quintum vitam degentes, ante alios phthisi corripiuntur. Hoc tempore sanguis majore quantitate ad pulmones mittitur, praesertim vero, si tempe-

ramento

* Cullen's First Lines, par. 715.

ramento gaudeant cholerico ſanguineo, mentis commotionibus ſint obnoxii, aut exercitatione nimia utantur; his enim circulatio per pulmones multum augetur, venae cordi ſanguinem tempore juſto haud reddunt; inde omnia mala ex rupturis, effuſione, et obſtructione timenda ſequantur.

Huic morbo praediſpoſiti vocem acutam ſtridulam, (ex anguſta thoracis forma forſan orientem), habere notantur.

Ante omnes vero cauſas, vel res praediſponentes, frequentiſſima et potentiſſima longe eminet labes ſcrophuloſa; hoc fortaſſe opinioni, quod phthiſis ſit haereditaria, ortum dedit, et ita re vera exiſtit, quatenus cum ſcrophula, morbo ab omnibus ſcriptoribus quaſi haereditario ſpectato, nectitur.

Morbus hiſce regionibus ſaepius quam in aliis (fortaſſe propter illum inter foeminas thorace nexili utendi, et infantem teneram veſtimentis arctis implicandi, morem) exitialem, ſe magna ex parte oſtendat; aetatis illo tempore oſſa ullae impreſſioni recipiendae ſunt magis apta; igitur, non tan-

tum

tum thorax coarctatur, sed etiam pravitas, per vitam mansura, formatur.

CAUSÆ OCCASIONALES.

Inter has primo de catarrho loquemur. Hic per longum tempus protractus phthisin, sanguinis fluentem in pulmones nimis determinando, inducere possit. De hoc vero dubitandi locus restat; saepius namque catarrhus nil nisi causae fixae symptoma evadit. Forsan, quod aliquando diuturne perdurans etiam ipsam phthisin induceret, tuto credamus, et in pluribus casibus, ubi tale accidisse putandum fuit, catarrhus pro causa excitante, sanguinis molem aequo grandiorem pulmonibus congerendo, et sic statum inflammationis excitando, et deinceps tuberculorum, antea latentium, suppurationem solum ageret; namque phthisicorum dissectio, quorum corporibus tubercula plerumque inveniuntur, et eorum qui huic morbo praecipue sunt obnoxii, diatheseos scrophulosae

loſae tam manifeſta habebant indicia, ut opinionem ſaltem probabilem redderent.

Morbum excitare poſſit aſthma ſpaſmodicum, et eodem modo ac catarrhus ageret.

Morbilli et alii pectoris morbi inflammatorii pueros aggreſſi, ſaepe phthiſi, ut credimus, catarrho ſimiles, originem praebent. Namque irritatione, quam pulmonibus ſuppeditant, ſuppuratio cito induci poteſt, vel ſaltem inflammatio tuberculorum, ea frigoris poteſtati, ſi modo intempeſtive periculo objiciatur aeger, magis ſenſibilia reddens.

Pulmonum vulnera pro phthiſeos cauſa enumerari poſſunt, materia ab iis erumpente cohibita et abſorpta.

Evacuationum ſuppreſſio, maribus haemorrhoidum, foeminis catameniorum, ulcerum, vel cutis eruptionum exſiccatio imprudens, plethoram et diatheſin phlogiſticam hoc, et modo praediſpoſitionem (aliter per vitam innocuam manſuram), inſtigantes, inducerent.

Caloris et frigoris viciſſitudines multum ad morbum formandum afferunt; prior corpus calefacit, et, tunc, frigore admoto, vaſa externa contrahuntur, et materia perſpirabilis, corpore expellenda, in viſcera, et praeſertim in pulmones, rejicitur.

Diaetae culpa, veluti liquorum ſpirituoſorum abuſus, multum ad morbum ſpectant.

Calculi, corporibus extraneis formati, pulmonibus reperti ſunt; et Profeſſor noſter cl. Cullenus morbum inter eos, qui linum carpunt, vel molendo verſantur, frequentiſſimum notavit; corpuſcula aëre volitantia inſpirant, quae pulmonibus recepta obſtructiones creant.

Haemoptyſis viam ulcerationi pandit, et etiam ulceratione amota, quae his ut in aliis vulneribus eveniat, ſanguis in pulmones effuſus, non ex toto ejectus, in cellulis maneat, retentione putridus et acris vertatur, partes vicinas erodat, et ſic ulcus mali moris inducatur.

Inter alias hujus morbi cauſas, ulcus, inflammationis pneumonicae, &c. ſequela, auctoribus

auctoribus plerisque enumeratur. Multi hanc rejiciunt, et in perpaucis exemplis evenire, et etiam in his diathesin scrophulosam causam latentem fuisse, asserere audent. Causae vero supra relatae nullam alicujus momenti objectionem, neque cur de obscuris conjecturas, una tam manifesta et conspicua, qualis suppuratio ex inflammatione, vulneribus, &c. sese praebente, formemus, omnino cernimus. Sed objectiones ipsas sigillatim spectemus. Primo, nullam rationem cur ulcera non tam cito in pulmonibus ac in aliis locis mederi, aut cur tam exitialem et malam induant naturam, reddi possunt, afferunt. Huic agitationem pulmonum assiduam, et aëris accessum, causas esse respondendum. Contra vero, ulcera in pulmonibus, pneumoniae sequelae, facilia ad sanandum saepe inventa fuisse, et secundo vulnera canibus inflicta, nulla cura ad aërem externum depellendum adhibita, cito conglutinari arguunt. Hisce affirmantibus pulmonum ulcera, ex inflammatione, vulneribus, &c. orientia, hoc vel illo

casu

casu sanata fuisse, nequaquam exempla pauca nobis regulam generalem depromendi potestatem concedere respondemus; quia vulnus in quibusdam, sub rebus secundis inflictum, cito ad sanitatem redeat. Ita in omnibus vero, ut aeque eveniat concludere, fallacia est evidens. Quoad alterum argumentum, est notandum, quod, etiamsi in canibus, &c. ulcera aëri exposita sanescant, hominibus non ita accideret. Diversi enim homines magnopere constitutione discrepant; diversae igitur animalium species gradu multo majore. Ulla vero ex analogia ratiocinatione posthabita, quotidie humana specie exempla, ulcera aëri exposita perraro tam cito, ac ea, sub rebus diversis, mederi probantia, cernimus.

Naturae in pulmonibus ulcerum insanabilis causa etiam alia reddi potest. Materia initio blandissima et optime confecta, non vero liberam subeuns evacuationem, acrimoniae et malignitatis gradum sibi magnum comparet. Postremo, inflammationis pneumonicae, in phthisin abeuntis,

quae

quae vidimus exempla, ad concludendum sufficiunt, ulcerationem ex inflammatione, vulneribus, pneumonia, &c. inducta, diathesi scrophulosa exclusa, hunc morbum inducere posse.

Frequentissima causa hujus morbi scrophula existit; in phthisi namque corporibus defunctis cultro anatomico pulmonum tubercula invenimus, tuberculis scrophulosis magnopere similia; et praeterea aegrotos phthisicos plerumque glandulis scrophulosis laborare, observatu est dignum.

Ex historiis diversis auctoribus enarratis, morbum aliquando esse contagiosum, concludere induceremur. Huic opinioni cedit Hoffmannus *, qui etiam alios hominibus ingeniosis memoratos casus citat. Hanc vero sententiam indagare, hujus opusculi limites transiret. Causas, ut nobis videtur, praecipuas remotas sic tradidimus, quae ratione pulmonum debilitatis, labis haereditariae, et aliorum viribus, nituntur.

CAUSA

* Vid. de Affect. Phthis. tom. 3.

CAUSA PROXIMA.

Caufis praedifponentibus et occafionalibus fupra narratis, nunc de caufa proxima, qua magna ex parte fluit morbi medela, dicturi accedimus. Inter omnes, medicina verfatos, caufam proximam, praedifponentium et occafionalium coitu, formari conceditur. His igitur jamjam perpenfis, opinionem proferre noftram magis fidenter poffumus. Aliis igitur ab auctoribus diverfis propofitis, caufis proximis pofthabitis, unam tantum, quae nobis veritati magis confentanea videtur, ponemus. Caufae praedifponentes plethoram fyftemate generant, et fanguinem pulmones verfus praecipue mittunt. Caufae occafionales has agere cogunt. Sanguis nunc nimis larga quantitate per pulmones propellitur, et per venas ad cor (ut antea diximus) fatis cito non devehitur; exinde congeftiones formantur, quae tubercula inducunt. Sed, quoniam cafibus plerifque diathefi fcrophulofae haec

originem

originem debent, congeſtionibus facilius ul-
cerantur. Cum auctoribus quibuſdam tu-
berculis cauſam aſcribere proximam nolu-
mus. Phthiſin namque et ſuppurationem
abſque illis exiſtere invenimus; et praeterea,
ante phthiſeos productionem, in vomicas,
vel ulcus apertum, ea verti neceſſe eſt;
igitur has vomicas vel ulcera pro cauſa hu-
jus morbi proxima recipere animus jubet.

D I A G N O S I S.

Phthiſin a catarrho noſcere perſaepe
magna ſtipatur difficultate; pauci namque
morbi, initio ſaltem, tam multum ſe invi-
cem referunt. Verum tamen diagnoſeos
ſigna veriſimillima monſtrare, et aliquibus
ab auctoribus propoſitis objicere, conemur.
A catarrho phthiſin, cauſis et praediſpoſi-
tioni diligenter incumbendo, optime ſecer-
namus. Haemoptyſis, pulmonum inflam-
matio, &c. plerumque phthiſin antecedunt,
et iis male formatis et labe ſcrophuloſa
praeditis,

praeditis, ſaepiſſime occurrit. Tuſſi ſicca, aſtricta, ſine frigore evidenter admoto oriente, et febre vacua, inchoat phthiſis. Contra, catarrhus acutus defluxione plerumque incipit, febris cum gradu aliquo; et regimine antiphlogiſtico multum levatur. Diagnoſis morbum hunc inter et catarrhum chronicum majore multo premitur difficultate. Tuſſis vero ſicca, aſtricta exiſtens, dolor prope pectus et ſternum fixus (catarrhus namque aevi eſt perbrevis) tubercula ſuſpecta habeamus; et ſententiae noſtrae, dolentibus internis, firmiter haereamus. Num muſculi vel pulmones ipſi hos dolores patiuntur, ſatis probabiliter dijudicemus. Namque (obſervante Culleno *) "quando muſculi laborant, latere morbido decubitus eſt facilis, eorum actione minuta. Dolor etiam externe premendo augetur. Tuberculis formatis, dolor, quando aegrotus in latus affectum recumbit, fit acutior." Tuſſis, emaciatio, debilitas, pulſus frequens, celer,

* Clin. Lect.

eler, lateris dolor, labes haereditaria, vel orpus male formatum, ſeſe quando comites raebent, tubercula ad phthiſin fatalem feſ- inantia merito timeamus.

Ab excreationis ſtatu, diagnoſis etiam eſt ormanda; multis vero caſibus, antequam x hoc judicium deducere poſſumus, phthi- is per longum duravit: Igitur rebus ſupra nemoratis incumbere neceſſe eſt. Quoad putum purulentum, quo morbus exiſtere atis evincitur, auctores ex muco diſtin- uendi varios ſuppeditant modos. Horum raecipuos notabo. Mucum aqua leviorem ſſe, et exinde ſuper ejus ſummitatem nata- e dicitur. Hujus vero fallacia clare patet; amque mucum urethrae, ventriculi, et e- am pulmonum, aëre vacuum, in aqua fun- um petere invenitur. Praeterea, pus in ulmonibus quantitatem aëris acciperet, ita t aeque ac mucus fluctuaret, et ſaepe am- o inter ſe intime miſceantur.

Alia etiam ſigna ſunt propoſita. Pus uam mucus multo viſcidius vocatur. Hic x illo, multis vero caſibus, parum diſcrepat,

etiam quod pus coloris ſit viridis dicitur ; hunc in catarrho communi obſervare licet. Quoad ſputi ſaporem, multum ex aegroti guſtus ſtatu morbido pendet.

Lux huic rei magna, ab experimentis Domino Darwin inſtitutis, affulſit, et multum ejus ingenuitati et diligentiae debemus : Omnes hic repetere circumſtantias nimium temporis tereret ; fuſiſſime de hac re, in Theſi ſua, diſceptatur Dr Nankivell. Quod ſi ſputum cauſtico lixivio aut acido vitriolico jungatur, et aqua tunc infundatur, pus cito fundum petit, et miſtura turbida evadit ; mucus vero ſupernatat, et nihil ad imum vaſis deponit, liquore puro exiſtente. Experimenta poſtea Doctore Duncan, et aliis, fauſto cum eventu iterata fuerunt.

Febris vero hectica, genarum poſt cibum rubore, ſudoribus nocturnis et emaciatione corporis, indicata, phthiſin jam formatam eſſe, ultra dubium ponit.

In phthiſi, aliquod auxilium lingua et oculorum ſpecies praebent. Prior hocce

morbo

morbo miro modo eſt munda, et oculorum tunica conjunctiva coloris eſt cyaneo-albi; nullis vaſis rubris ſeſe, ut in ſanitate, offerentibus. Morbum ſed optime diſtinguimus omnibus rebus mutuo collatis, quam ſeparatim habitis.

RATIO SYMPTOMATUM.

Paucas tantum obſervationes de ſymptomatibus, quae naturae ſunt generalis et majoris momenti, in mediam hic proferre volumus. Loco vero priori rationem, cur morbus plerumque inter annum decimum ſextum et triceſimum ſextum accidit, reddamus. Hoc tempore natura, corpus jam oppugnare fluidorum vim ſatis validum, nutrimento ſupplere nimium provida, plethoram per totam ſyſtema inducit; et quum experientia, diverſis vitae annis, ſanguinis diverſas eſſe determinationes invenimus, ita hic evenit; etenim nunc ſanguis erga pulmones magna copia mittitur;

ſtatu

ſtatu infantili et juvenili ad caput fluit; hinc pueri convulſionibus et aliis nervoſis morbis, et epiſtaxi, ſunt obnoxii; ſenectute in viſceribus abdominalibus praecipue abundat. Ex hoc igitur, cur nunc temporis pulmones congeſtionibus et haemoptyſi laborent, cauſa eſt manifeſta.

Tuſſis ex rebus pulmones irritantibus, naturam has expellere inſtigantibus, originem ducit.

Oppreſſio et reſpiratio difficilis, calculos, tubercula, &c. pulmones implentia, et eorum actionem liberam impedientia, pro cauſis habent. Haec ſpirandi difficultas augeat vel inducat (ſi non adhuc adeſt) humerorum elationem; namque hocce ſtatu aegroti thoracem et ſcapulas tam frequenter attollunt, ut pravam formam partes accipiant.

Febrem hecticam gignit materia purulenta, quae in pulmones effuſa abſorptione ſyſtema intrat, et cordi adhibita, id frequentius contrahere, et pulſum celerem formare, cogit.

La-

Lateris dolor ex pulmonum ulceribus
proveniat, et verſus morbi ſtadium ulti-
mum ingraveſcit, " propterea quod tunc
pulmonis lobus, priore parte morbidus,
forſan ex toto conſumptus, haud omnino
egeret ; in principio vero ſatis valide offi-
cio fungatur, et aegroto in latus affectum
recumbente, lobo altero et thoracis partibus
premeretur *."

Sudores liquifacientes faciunt febris hec-
ticae augmentationes ; cutis ſtatus relaxa-
tus et lecto cubitus aliquod conferant.
Materia abſorpta fluida tenuia reddit, et
igitur corporis tabem gignit, expectoratio
copioſa et adipis ex tela cellulari abſorp-
tio ſymbolam conferunt. Quod prior age-
ret manifeſte ex obſervatione Cl. Culleni
apparet, " Quod ſolidorum cohaeſio ſit di-
minuta, et lingua phthiſicorum ſemper
munda et rubra, mucus pectore eliminatus
sedimento eſt expers, et ſaepe tam acridus,
ut aphthis originem det, invenitur." Ex
pul-

* Cullen. Praelect. Clin.

pulmonum ſtatu morbido etiam penderet, quo ſanguificatio manca perficitur, quum perquam eſt probabile, hoc viſcus ad ſanguinem proprie formandum multum facere.

Diarrhoea magnam puris copiam abſorptam pro cauſa agnoſcit, quae in ſyſtema ſanguiferum recepta inteſtina aggreditur, aut fortaſſe ex fluidis nimis tenuibus factis orire poſſit.

Sputum purulentum originem ex pulmonum ſuppuratione ſuam trahit.

PROGNOSIS.

Tametſi hic morbus plerumque ſit exitialis, haud tamen omnino ſemper deſperandum; et utrum eventus felix necne evadat, hiſce ſymptomatis conjicere licet; nempe, ubi vires haud multum ſunt fractae, reſpiratio haud laborat, digeſtio facilis, expectoratio libera nec foetida, et praecipue ſi febris hectica haud indies ingraveſcit; tunc

ſalus

alus aegri probabilis esset; et hoc solum raedicare possumus. Minus in ancipiti es sunt, si thorax haud aequo angustior, ec signa labis haereditariae aut scrophulo- ae adsunt; nam observare saepe licet, ubi ulmones fuere ulcerati, corpore reliquo ino existente, et ubi macies haud fuit no- abilis, aegrum per multos annos supersti- em vixisse, immo etiam sanum evasisse *. ed, e contra, si febris hectica ingravescat, ulsu, auroram versus, quoad frequentiam ucto, si corpus multum tabescat, expecto- atio haud sit libera, ac quoad caetera ma- e indolis et foetida; si res sic se habent, espiratione simul permultum laesa, do- ore lateris affecti saevo simul comitante, ut ex toto ac subito cessante, cum spiritu oetido, raucedine, sudoris magna proflu- ntis copia, pedum oedemate, crinium ecidentia, ac denique diarrhoea liquante, his colligere licet, exitium futurum brevi uneftum.

Ali-

* Vid. Hoff. de affect. phthis. tom. 3. observ. 1.

Aliquando * etiam, ex causis morbum excitantibus, judicium formari possit, ut, si haemoptysi praecedente ortus fuit morbus, meliora sunt expectanda, quam si ex tuberculis oriatur; nam, si ulcera essent formata, propter repetitas haemoptoës; tamen, ut ante dictum fuit, exitus esset fortunatus; nam, pure benigno existente, et libere foras ejecto, febris hectica non tam alte assurgit, ut evenit inflammationibus pulmonicis in suppurationem abeuntibus. Sed, si materies per longum esset intus retenta, et febris hectica gravis fiat, tunc phthisis tam dira, quam alia quaecunque, facta erit.

Sed omnium illa ex labe haereditaria et tuberculis orta periculosissima est.

METHODUS MEDENDI.

Ad hunc attingendum scopum, sequentes instituere indicationes volo.

I.

* Cullen's First Lines.

I. Circuitum ſanguinis ita mutare, ut ninor eſſet in pulmones, majorque ad ſuerficiem, impetus; hoc efficitur regimine, enaeſectione, purgantibus emeticis, veſicariis, ac fonticulis; ſed de ſingulis poſtea.

II. Amovere cauſas excitantes.

III. Symptomata lenire. Primo, de

Regimine *, quod maximi in hoc affectu t momenti, praeſertim ſub morbi initium, uo tempore aër ruris petendus, multumue exercitii capeſcendus; nam ex hoc onte multa magnaque commoda profluere oſſunt. Hujus diverſa genera laudata, , e. g. equitatio, vectio rhedalis, vel naviatio; prima phthiſi incipienti aptior eſt, uia, morbo progrediente, ob debilitatem, res nimium frangit, ac interdum etiam olorem aegri auget; ſi quando permitnda, debet eſſe matutina, aëreque ſub ſeno, diuque utenda. Si convenit, iter ſuſpiendum eſt, utpote, propter objectorum

† D va-

* Nihil vero eſt quod corpus a vera phthiſi immune reddere, vel incipienti magis poſſit occurrere, uam recta vivendi ratio. HOFFM. tom. 3. p. 193.

varietatem, animum aegrotum bene mulcens; ſed frigus atque humiditas ſunt evitanda angue pejus ac cane.

Navigatio omnibus aliis praeſtat, quotidianaque experientia laudes ejus clare demonſtrat. Primo nauſeam creat, etiam ad vomitum plerumque, hoc modo ventriculum, primaſque vias, evacuat; ad ſuperficiem etiam determinatio fit, ac continuatur. Ob navis motum, muſculi ut ſervetur aequilibrium agunt, quod aeque circuitum venis ac arteriis auget. Mentis agitatio frequens, ut timor, ſpes, gaudium, &c. aliquod forſan praeſtant. Veroſimile eſt, aërem itidem marinum momenti eſſe cujuſdam; nec opinor aliquem eſſe caſum cui non convenit. Exempla quibus utilis evaſit tam multa, tamque ſunt nota, ut ea memorare a re eſſet alienum ac inutile. Multos caſus videre licet libro perquam erudito a Doct. Gilchriſt conſcripto.

Nunc de diaeta aliquid dicendum, quae vegetabili ac lactea conſtare debet; illa ex farinaceis melius conflatur; hoc genus ſunt hor-

ordeum, oryza, ſalep, etiam radices, ac
ructus horaei *; ſed, ſi flatum generant,
ut alvum nimis liquant, melius omit-
intur : Haec multum meritoque medi-
s, tam antiquis quam hodiernis, lauda-
ır. Ea fuit Aretaei fiducia in ejus vir-
ıte, ut aſſerere haud dubitarit, nullo alio
emedio opus eſſe phthiſicis praeter lac.
t haec ſunt Tralliani verba : " Novi
uendam qui cum toto anno lac bibiſſet et
omediſſet, et ab vino abſtinuiſſet, ab hae-
optyſi et puris ſputo liberatus fuit, ut
ec poſtea in phthiſin inciderat." Hos
iitare haud dedignati ſunt hodierni ; et
offmannus clar. diaetam ex lacte con-
ctam multis cumulat laudibus †. Cuique
eneri lactis ſuus fautor. Aſininum valde
ile eſt, quantitate ſatis larga aſſumptum ;
minus

* Hoffman. caſum narrat phthiſeos fragis ſolis
ıratae.

† Nec rectius nec melius datur praeſidium, quam
ctis cura decenter uſurpata, qua ego perplures
hthiſicos, in cymba Charontis quaſi haerentes, ſa-
atos, priſtinaeque reditos valetudini novi. HOFFM.
om. 3. p. 289.

minus coagulabilis habet materiei, alvum servat laxam, et urinam promovet. Caprinum magis constat; bovinum majorem praebet seri copiam, et plerisque convenit; sed humanum optimum est; quasi leve ventriculo insidens, Hoffmanno aliisque laudatur *. Sed sunt quibus haud ulla lactis species conveniet; hisce in casibus optime aqua diluitur, vel pauxillo addito saccharo vel spirituoso liquore melius propinatur. Plerisque lac ebutyratum gratum est. Sed tamen haud cibus animalis nimis subito his ei assuetis abstrahendus; sed caro tenera et levis iis permittenda; hujusmodi sunt pulli, vel jusculum ex illis paratum, &c. Pisces quidam, praesertim testacaei etiam commodi sunt. Cavendum tamen ae-

gro

* Humanum lac ad usum medicinum prae aliis videtur praestantissimum; HOFFM tom. 3. p. 289. Certe divini quid tam in humano quam asinino lacte latet, quod antehac nunquam credidissem nisi id sensibus comperissem. Vidi his meis oculis, quasi novos homines inde factos fuisse; nam legitimo ejus usu, habitum firmiorem, colorem nitidiorem, et vires robustiores, plurimi acquisiverunt. WEPFERUS in Epist. ad Verzascham. Vid. HOFF.

gro eſt, ne ventriculus ejus nimis aſſumpto opprimeretur. Aromata item, ac liquores ſpirituoſi vel fermentati, ſunt caute evitandi, niſi ubi mos poſtulat, et tunc etiam parca manu ſibi indulgeat. Salem marinum, utpote corpus totum, et praecipue pulmones, irritantem, quam maxime evitet. Ab ira atque mentis commotionibus aliis ſe vacuum ſervare oportet, et oblectamenta animo, quaſi lenimen dolorum, quaerat laborans.

Aëre ſicco ac temperato nihil phthiſi laborantibus magis confert; quia favet perſpirationi, ac ſcrophuloſis (cujus maxime temperamenti ſunt phthiſici) multum juvat; et hoc patet ex eo, quod, appropinquante aeſtate, morbus multum remittit. Jovem igitur petat ſerenum, qualis eſt ille partis Galliae meridiem ſpectantis, vel Italiae, ubi nec nebulae pluviales, nec aquilo impotens, infeſtant. Hiſce in plagis aeger degens, haud coelum experietur mutabile, ſed auram captabit amicam. Sic de regimine paucis prolatis, obſervare licet, plura ab eo

rite

rite celebrato commoda esse expectanda, quam ab aliis quibuslibet remediis.

Venaesectione—si haemoptoë, qua saepissime morbus hic comitatur, adhuc perstat, et signa diatheseos phlogisticae adsunt, tunc hoc remedio uti liceat; nam eo actio cordis et arteriarum, quantitate sanguinis in praesens imminuta, moderatur, et hoc modo vasa rupta sese contrahere possunt. Sed, quoniam, vena nimis frequenter secta, plethorae adauctae timor, alia sunt utenda remedia, postquam, semel bisve celebrata venaesectione, haemoptoë pene cessarit, potius quam medicamen repetere, quod forsan periculosum evaderet. Cl. Pringle ac Monro tamen hoc medendi genus commendant; sed notandum est, quod his agendum erat cum robustis, et juvenili aetate florentibus, ex quibus detrahere sanguinem multo liberius, quam ex aliis, licet. Si quando hoc remedio uti datur, melius est satis largam emittere copiam uno et eodem tempore, quam partitis vicibus; quia hac methodo plethoram inducendi magis

periculum.

periculum. Eam celebrare iterum haud nimis cito oportet; quia, ut ill. Gregory observare solitus erat, quod nequaquam, post ejus administrationem, statim levamen percepit aegrotus, sed forsan secunda vel tertia nocte post. Postremo, notandum est, ab venaesectione absistendum esse in iis multum debilitatis, et morbo versus finem existente.

Catharticis. Haec sunt commoda sub morbi initium, ad tollendam plethoram, et sanguinis impetum a pulmonibus alio divertere. Quaedam ex salinis sunt quae vim habent pulmones quibusdam irritandi, e. g. sunt quibus nitrum, in aliquo modo assumptum, hoc viscus magnopere afficit; his igitur in casibus eo uti nec licet, nec oportet, et laxantia, ut ol. ricini, senna, manna, sunt, in usum revocanda, ut etiam magnesia, quae aciditati, hoc morbo aliquando occurrenti, bene medetur. Ultimo morbi stadio, cathartica raro sunt utenda, propter vires aegri nunc nimis fractas diarrhoea vel sudoribus liquantibus.

Emeticis

Emeticis. Haec videantur noxia naturam symptomatum reputantibus; sed diurna et fausta experientia contrarium probat; nam, etsi plenis data dosibus incommoda evaderent; tamen eâ quae nauseam, haud vomitum, induceret adhibita, multa et praeclara auxilia ex iis devenient, etsi haemoptoe adsit, ad superficiem derivando, et etiam expectorantium officio funguntur; huic optime inservit proposito tart. emet.

Vesicatoriis. Haec etiam initio mali hujus saevissimi sunt utenda, ex systemate exhauriunt, plethoramque minuunt; dyspnoeam item gravem sublevant, viribus suis antispasmodicis ac evacuantibus. Sed remedia magis utilia, utpote aequabiliter ac diu humores haurientia, sunt.

Fonticuli, qui feliciter plethorae occurrunt, et sic phlogisticae praecavent diathesi tuto continuantur, nisi aegrotus multum si macie confectus, vel morbo est lento fractus. Horum favet administrationi observatio haecce, nempe hos scrophulosis affectos ulceribus, ex quibus copia humoris lar-

ga

ga indies profluebat, raro phthifi effe aggreffos; nam fic fluida aliquo modo ex partibus internis avertitur. Notatum praeterea fuit, minantis phthificis indicia glandula externe fuppurata penitus difparuiffe *; igitur, incipiente phthifi, naturam fequentes ducem, fonticulum vel fetaceum inferere affecto latere enixe commendaremus; et hifce praefertim cafibus, ubi, ex obftructis vel fuppreffis evacuationibus folitis, morbus fuit ortus.

Ad fecundam nunc ventum eft indicationem, nempe, caufas amovere excitantes, fi adfunt; fed fingulatim hic loci omnes affectus, qui phthifin producere poffint, haud in animo eft recenfere ; folum obfervare, quod nil efficiet medicina noftra, nifi fint fublatae.

Tertia indicatio reftat, nempe, fymptomatis obviam ire, vel ea mitiora reddere; horum moleftiffima eft tuffis, et quae multum morbi faevitiam adauget, haec (ut fu-

† E pra

* Gilchrift on Sea Voyages.

pra notavimus) ex irritatione oritur, ac pulmonum nisu, materiam peccantem ejicere, propterea magis rationi congruum esset naturam huic scopo collimantem adjuvare emeticis, quae optime expectorationem promovent, et postea partes superiores defendere, ne acrimonia rei expectorandae eas irritando tussim provocaret. Hoc afficitur misturis mucilaginosis, ut sem. lini. rad. alth. gum. Arab, et hoc genus. Venaesectio etiam hoc in casu utilis aliquando invenitur, dyspnoeam tollendo; et, ut saepe accidit, expectorationem reddit faciliorem. Sed ad leniendam aegram ac difficilem tussim, nil valentius, nil opio praestantius. Tamen cautela opus est; nam initio morbi inflammatoriam diathesin augere possit, et, si nimis saepe, vel largiter propinatum, vires aegri dejecit, appetitum minuit, alvumque nimis astringit; sed modice assumptum, multum leniminis aegroto affert. Praesertim utile invenitur, ubi materies excreta cruda atque acris evadet, tussim, dolorem, et raucedinem, tracheam afficiendo, creat; hic perutile

e[illegible]

ſt minuendo ſecretionem hancce, et effici-
ndo, ne nimis cito eliminetur, ſed intus a-
iquando morando fit blandior et mitior.
Sed, ſi materies eſſet magis viſcida, ab opio
leſiſtendum; quia dyſpnoeam, et difficilio-
em efficeret expectorationem. Forma ſub
qua adhiberi poteſt, eſt laud. liquid. Pecto-
alia multum auctoribus laudantur; ſed, ſi
llis utimur, parca adminiſtrari manu de-
ent, quoniam nimis ventriculi vires minu-
nt, diarrhoeamque aliquando inducunt.
Tuſſilago multum adverſus ſcrophulam lau-
atur *, et quandoque feliciter fuit admini-
rata; cum igitur ſuſpicio oritur, morbum
b ſcrophula eſſe genitum, ſaltem ut peri-
ulum ejus faciamus convenit. Ad amo-
endam faucium ſiccitatem et expectora-
onem promovendam, vapor aquae tepidae
hauriatur.

Si haemoptoe ſupervenerit, et adhuc per-
iterit, eam curare licet ſubaſtringentibus, ut
acido

* Cullen's Materia Medica,

acido limonum, conſ. roſar. et regimine antiphlogiſtico.

Febris hectica innoteſcit ex pulſus frequentia, rubore genas ſuffundente, exacerbatione ejus certis temporibus, praecipue poſt cibum aſſumptum, et denique corporis macie: Abſorptioni puris, cor atque arterias irritanti, optime praecavetur diaeta lactea; et ſi nulla vel ſaltem mediocria apparent ſymptomata inflammatoria, forſan cortex utilis eſſet, vires aegroti reficiendo, ac ulcera in melius mutando. Sed, quoniam ſaepe reſpirationem afficit, haud adhibendus, donec inflammatoria ſigna fuerint levia, et tubercula in ulcera fuiſſent mutata.

Sitis et calor, febris hujus indicia, acidis atque fructibus horaeis mitiganda ſunt.

Ad puris ſputa amovenda, vel potius ad ulcera curanda, remedia balſamica dicta quibuſdam commendata ſunt, ut in ulceribus externis. Sed haud conceptu facile eſt, quomodo, parva adhibita doſi, ac maſſae circumeunti admiſta et diffuſa, per ea pulmones afficere poſſe, eodem modo ac exter-

ne

e vel directae ulceribus admota. Et prae-
rea experientia docet, ea vi sua qua gau-
ent stimulante noxia esse ; et idcirco raro
unc usurpantur ; nuperrime equidem gum-
i myrrha commendatur ; sed periculi ad-
uc de ea facienda restant. Dr Duncan
emorat, praelect. pract. semel bisve felici-
er eam adhibere. Sed tamen aliis in casi-
us parvum aut nil effecisse ; ad summum
itur hoc medicamentum praescribere, re-
us desperatis, melius certe est quam aegrum
io tradere fato.

Anne chalybeata aliquando in auxilium
ocari possunt ?

Aquae minerales, etsi laudibus Hoffman-
i offeruntur, praesertim lacte commistae,
amen haud videntur multum promittere ;
t tutius opinamur ab iis desistitur, saltem
iathesi valente inflammatoria.

Ad sudores liquantes cohibendum elix.
it. cortex, ac lecto abstinentia valent ; aegri
tiam indusia sunt saepe mutanda, ne iterum
n sanguinem recipiatur materies morbida
am foras ejecta.

Diarrhoea

Diarrhoea saepissime, versus morbi finem, tam magna profluit, ut etiam aegrotum e vita tollat; propterea juscula nutrientia propinari debent; et ad compescendum hunc fluxum immodicum, astringentia, ut acida, ter. Japon. maxime conferunt; sed omnium huic scopo aptorum nil opio praestat.

Finita nunc dissertatione, tantum restat ut Professoribus, propter eorum praecepta utilissima, grates persolvam. Praecipue etiam Carolo Leslie, Armigero, apud Corcagienses medicinam et artem chirurgicam summa cum laude exercenti, obstringor; quo per quinquennium multa beneficia accepi, et cujus praxi et documentis magnum in chirurgia fructum, semper animo grato reminiscendum, hausisse lubenter agnosco.

F I N I S.